

Oponentský posudek na bakalářskou práci **Evy Borské, *Krise římské republiky a její obraz v mainstreamovém filmu***. Praha: Pedagogická fakulta UK, 2009

Název práce je poněkud zavádějící, protože si diplomandka vybrala z období krize římské republiky pouze dvě osobnosti, přičemž obě patří do druhé fáze, resp. až do závěrečného období krizového stavu republikánského období Říma. Pro zpracování tématu mohla využít postavy C. Iulia Caesara jako osoby zakončující krizi a probrat ji důkladněji. Byl by to vyřešit podtitul, aniž by muselo být změněno zadání práce.

V úvodu diplomandka seznamuje s tématem práce a informuje o pramenech a sekundární literatuře, kterou používala. U antických pramenů správně poznamenává, nakolik je ten který spisovatel jako historický pramen věrohodný, bylo by však jistě vhodné uvést rovněž, jak dlouhá doba stála mezi Caesarem, resp. Spartakem a oním spisovatelem, aby bylo zřejmé, nakolik je onen spisovatel jako zdroj informací ovlivněn časovým odstupem, popř. zda při sepisování svého díla čerpal z dřívějších pramenů či mohl ještě čerpat z orální tradice. Víme totiž, že autoři opisovali od svých vzorů a předchůdců, a pakliže se tedy historické mínění shoduje, nemusí to být nutně názor dvou spisovatelů, ale jen toho prvního. To se týká hodně Diona Cassia, ale i jiných.

V částech věnovaných historickým faktům o dvou vybraných osobnostech, Caesarovi (7-34) a Spartakovi (49-59), líčí diplomandka jejich život a kariéru celkově, bez výběru nebo zdůraznění těch skutečností, o nichž pak referuje v kapitolách věnovaných jejich filmovému obrazu. Jaký význam pro téma její práce má např. skutečnost, že Caesar provedl reformu kalendáře (s. 29)? Naopak by bylo stálo za to zmínit podrobněji ty historické skutečnosti, které jsou v následujících kapitolách pojednány. Tak je to učiněno např. v případě Antoniovy pohřební řeči nad Caesarovým hrobem – v historii s. 33, ve filmu s. 34 a s. 35, kde však této pasáži mohlo být věnováno více osobního přístupu, atd.); naopak chybí tato komparace v případě Catonovy smrti, o níž diplomandka píše v části filmové na s. 35n., že je ve filmu zachycena „poměrně věrně“, ale o historické osobnosti a okonostech jeho smrti úplně mlčí (Catonova smrt je popsána u Plútarcha). Bylo by bývalo přátelské vůči čtenáři, kdyby obě části byly propojeny odkazy – poněvadž tomu tak není, musí čtenář hledat, kde se o zfilmované skutečnosti doví v historické části práce.

Ne vždy uvádí diplomandka zdroj svých znalostí: je např. sama schopna posoudit (s. 34): ..“ *Při Caesarově triumfálním návratu je divákovi nabídnuta podívaná, ohromná přehlídka plná lidí, vozů a zvířat. Tato scéna inspirovala slavná vyobrazení triumfů ve filmech jako Ben*

Hur, Quo vadis? nebo Kleopatra“? Tento fakt nejspíše někde vyčetla, zdroj však není uveden.

Na s. 83 uvádí jména dvou legionářů – Tita Pullona a Lucia Vorena jako fiktivní – přestože jsou to osobnosti historicky doložené. Jejich příběh je však fiktivní, nebo přinejmenším „dofabulovaný“ (srov. s. 39 s odkazem na Caes. Gall. V, 44).

Závěr práce je poněkud stručný. Diplomandka se zde mj. zabývá možnostmi využití filmové produkce při výuce. Důvody výběru tématu bychom očekávali spíše v úvodu práce. Je škoda, že výsledky svého bádání Eva Borská nezúročila obšírněji. Důvody časového „presu“ (sic!) považuji za nedostatečné. To, že sama autorka přiznává nedostatky své práce, nepovažuji za omluvu.

Drobné poznámky oponentky: Formulace na s. 11 „... chtěl , aby mu usnesení lidu přiřklo jako provincii Egypt ... jako záminku, která mu k zisku této provincie měla dopomoci...“ vypadá, jako kdyby v té době Egypt již byl římskou provincií. Naštěstí z dalšího textu vyplývá, že tomu tak nebylo : „... uváděl, že v Alexandrii vypudili lidé tamního krále, který byl od senátu a římského lidu nazván přítelem a spojencem.“ Tato a další formulace jsou někdy velmi nešikovné. S. 38 – malby a mozaiky jistě nebyly převzaty pouze z Pompejí. Atd. V poznámkách pod čarou nepoužívá autorka zkrácenou citaci sekundární literatury, ale neustále kopíruje celý bibliografický odkaz, to není standardní postup. Antické autory cituje správně. Citace z webu postrádají autora a název, pokud existuje (na s. 38 je název webové stránky Serialzone.cz – Osvědčený lék na nudu. Autor je anonymní). V bibliografii chybí často nakladatelství (především u pramenů). Není možno opomenout nejednotnost a někdy nesprávnost přepisu a skloňování antických jmen, ale ani chyby ve jménech anglických. V práci zůstaly i gramatické chyby a chyby v interpunkci, nečeské výrazy (více atraktivní – copak nemáme možnost komparativu: atraktivnější?, atd.).

Práce je přes vyřčené připomínky čtivá a jistě užitečná. Oceňuji také znalost pramenů (samozřejmě v překladech, ale to je v pořádku), byť jejich výčet není úplný, a české i zahraniční literatury.

Doporučuji hodnocení velmi dobře.

Doc. PhDr. Jana Keparťová, CSc.